

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
СИНЕРГІЯ ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

Матеріали науково-практичної конференції

21-22 червня 2019 року

Харків
«Друкарня Мадрид»
2019

Редакційна колегія:

Л.Г.Омельченко — директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України;

О.Г.Бугайченко — завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва;

Н.М.Роман — кандидат педагогічних наук, доцент Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, член Національної спілки музикантів України

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: синергія традиції та інновації. Матеріали науково-практичної конференції (21-22 червня 2019 року). — Харків : Друкарня Мадрид, 2019. — 398 с.

ISBN 978-617-7845-00-2

До збірки увійшли тези та доповіді, в яких науково обґрунтовуються напрями відтворення й розвитку традиційної культури в умовах глобалізації, висвітлюються проблемні аспекти і концептуальні засади поєднання традиції та інновації в сучасному культурному полі. Висновки та результати досліджень, представлені провідними вченими, педагогами й мистецтвознавцями в ході роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: синергія традиції та інновації», яка відбулася 21-22 червня 2019 року в м. Харкові, підкреслюють можливості успішного подолання кризи національної ідентичності на фоні збереження мультикультуралізму й толерантності, модернізуючи їх за допомогою використання сучасних інноваційних засобів.

У конференції взяли участь науковці з різних областей України, а також із Білорусі, Молдови та Китаю. На прикладі української культури та культурному досвіді інших країн, у ході наукової дискусії визначено локальні напрями та стилі, накреслено шляхи збереження традиційної культури в умовах полікультурного суспільства, активізації міграційних процесів та розширення культурно-інформаційного простору. Дослідниками доведено, що модернізація сучасного життя може комфортно співіснувати зі збереженням тотожності й автентичності, демонструючи тим самим синергію традиції та інновації.

Для широкого кола науковців, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться питаннями дослідження традиційної культури, її модернізацією, синергією традиції та інновації в українській та світовій культурі в умовах глобалізації.

УДК 008(062.552)

ISBN 978-617-7845-00-2

© Обласний організаційно-методичний
центр культури і мистецтва, 2019
© «Друкарня Мадрид», 2019

Н. Л. Акімова,

народний майстер, методист

Центру дитячої та юнацької творчості №1

Харківської міської ради,

член Національної спілки майстрів

народного мистецтва України

**ШЛЯХИ ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙ
У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ СУЧАСНИХ ЗРАЗКІВ
ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
з досвіду роботи**

У які б часи становлення, відродження чи розквіту держави ми би не жили, важливу роль та відповідальність перед суспільством у вихованні людини несе родина. Особливу увагу українці приділяли вихованню дітей та наданню їм гідної освіти. Виховання базувалося на любові, гідності та честі, повазі до власної думки, власного рішення, працелюбстві. Моє твердження базується на досвіді багаторічної роботи вчителем початкових класів та трудового навчання. Усвідомлення виховання дитини у гідності та повазі до особистості було розпочато ще в дитячі роки, коли разом із батьками, починаючи з 1976 р., ми вирушали в автомобільні подорожі. Нам довелося відвідати першим Крим, Білорусь, країни Балтії, Карелію, міста за полярним колом: Мурманськ, Архангельськ, Ломоносов. Залишилися в моїй пам'яті екскурсії містами «Золотого кільця» Росії, Ленінград, острів Кіжи, Соловецький архіпелаг, Молдова.

Особливе враження на мене справили міста і села західної України. Від спілкування з місцевим населенням, відвідувань музеїв та виставок у мене захоплювало подих. Я дізнавалася про справжню історію життя людей не з книжок, у яких завдяки комуністичному режиму правди не було, а з розповідей людей, яких ми зустрічали під час мандрівок. Звісно, багато речей викликало безліч запитань. Чому такі розбіжності з офіційними даними та розповідями людей? Із часом, а минуло майже 30 років, все потихеньку ставало на свої місця.

Тож від традиції до інновації. Я з власного досвіду можу стверджувати, що завдяки моїй родині, яка своєчасно надала мені можливість познайомитися з культурою та традиціями різних народів, які мешкали на теренах колишнього СРСР, від вміння спостерігати за природою та захоплюватись її красою, шанувати важку працю інших

С. В. Кобюк	
МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ІННОВАЦІЇ В РОБОТІ ДИТЯЧИХ ВОКАЛЬНИХ АНСАМБЛІВ.	91
А. В. Ковтун, К. С. Корнієць	
НАРОДНА КАЗКА – ЗАСІБ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ ДІТЕЙ.	95
М. І. Козек	
ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННОСТІ В ОБРЯДОВІСТІ БУКОВИНСЬКИХ ГУЦУЛІВ.	97
А. О. Козицька	
ФЕСТИВАЛЬ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА «MARIUPOL CLASSIC».	100
Д. А. Колоденко, М. В. Островська	
РОБЕРТ ВІЛСОН: ЕСТЕТИКА СЦЕНІЧНОЇ ПЕРФОРМАТИВНОСТІ.	102
Ю. В. Комишан	
НАЦІЄТВОРЧІ ІДЕЇ ГРИГОРІЯ ЛЕВЧЕНКА В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ.	104
Л. Ю. Конєва, Л. І. Малюга	
ВІДЕОПРОЕКТ «МАНДРУЄМО УКРАЇНОЮ» практичні матеріали.	106
І. Ю. Коновалова	
СТИЛЬОВІ ВИМІРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ XX СТОЛІТТЯ.	108
С. П. Коновалова	
НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ЧИННИК МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ, ОРІЄНТОВАНОГО НА ГРОМАДУ.	111
Ю. А. Конюшенко	
ВИСТАВКА «РЕЛІКВІЇ МОЄЇ СІМ'Ї» В МУЗЕЇ ІСТОРІЇ НАРОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.	117
Г. С. Корчагіна	
ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ Г. Г. НЕЙГАУЗА В ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧА-ВИКОНАВЦЯ.	120
О. В. Кравченко	
ВАРІАТИВНІСТЬ ТРАДИЦІЇ ЯК ЧИННИК КУЛЬТУРНОЇ ДИНАМІКИ. .	122
О. В. Кравченко	
ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В КУЛЬТУРІ ПОВОДЖЕННЯ З ДОМАШНІМИ ТВАРИНАМИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.	128

Ю. М. Кравчук	
ТУРИСТИЧНИЙ ПЛАКАТ ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ОБ'ЄКТ МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ.	131
М. М. Красиков	
РОСЛИНИ В ПОВІР'ЯХ СУЧАСНИХ ЗАКАРПАТЦІВ за експедиційними матеріалами.	134
О. І. Крикунова, О. І. Булаєнко	
СУЧАСНИЙ СТАН ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВИСТАВОК.	141
В. А. Кузьмічова	
ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФ. Я. Я. ПОЛФЬОРОВА.	149
О. О. Кухаренко	
СТРУКТУРА ЦИКЛУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕСІЛЬНИХ ОБРЯДІВ: ПОБУДОВА Й ДОСЛІДЖЕННЯ.	151
О. С. Кухтій	
АВТОРСЬКЕ ЮВЕЛІРСТВО ЯК РІЗНОВИД ДЕКОРАТИВНО- УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ на прикладі діяльності братів Кочутів.	156
Я. В. Лащівська	
ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ.	158
О. М. Левенко	
ЗНАЧЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КЛУБНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ.	161
О. В. Литовченко, С. Г. Литовченко	
ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЧЕРЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗАБЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ.	163
В. А. Личковах	
ВІТАЇЗМ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ В МИСТЕЦТВІ УКРАЇНСЬКОГО АВАНГАРДУ.	169
А. Ю. Лошков	
ФОЛЬКЛОР У КОМПОЗИТОРСЬКІЙ ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ ДИЧКО.	174
Ю. І. Лошков	
НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ В СУЧАСНОМУ ДЖАЗОВОМУ ВИКОНАВСТВІ УКРАЇНИ.	177
С. В. Луць	
ОБРАЗНИЙ СВІТ МАЙСТРА-ЮВЕЛІРА ВСЕВОЛОДА ВОЛОЩАКА. .	181

Г. С. Корчагіна,
кандидат педагогічних наук, доцент
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ Г. Г. НЕЙГАУЗА В ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧА-ВИКОНАВЦЯ

Основою музично-педагогічної підготовки майбутнього викладача музики є його педагогічна освіта. Викладач будь-якої дисципліни – це провідник педагогічних теорій і концепцій, практик виховання, він є ретранслятором традиційних методів і методик, пропагандистом певних шкіл і напрямів у педагогіці.

Яскравим явищем в історії світової піаністичної культури вважається педагогічна творчість Генріха Густавовича Нейгауза – професора Московської консерваторії. Г. Нейгауз створив педагогічну школу фортепіанної майстерності, яка в своїй основі спирається на кращі традиції світової культури та музично-педагогічної думки. В своїй педагогічній практиці він синтезував досягнення різних національних шкіл музичної педагогіки. Його художньо-естетичні й педагогічні принципи мали значний вплив на формування української фортепіанної школи. Генріх Густавович Нейгауз народився в Україні, в місті Єлисаветград (нині Кропивницький). Його батьками були відомі в місті музиканти-педагоги, котрі заснували там музичну школу. Концертна діяльність Г. Нейгауза розпочалася в Україні 1918 р., в рідному Єлисаветграді. Він згадував: «Створювалося враження, що все місто і вся округа відвідували наші концерти, такий великий був потяг до мистецтва» [2, с. 23].

Педагогічні принципи Г. Нейгауза ґрунтувалися на засадах життєрадісності, гармонійності, природності та складали умовну систему виховання музикантів. Г. Нейгауз завжди прагнув розвивати в учнів музичні, інтелектуальні й артистичні здібності, намагався збудити в них любов до інших мистецтв – поезії, живопису, скульптури, зміцнити довіру до власних сил. Він прагнув не тільки навчити тих, хто навчався в його класі «добре грати», але й розвинути їхній талант. Великий майстер уважав, що необхідно ставити учню зрозумілі завдання та неухильно домагатися їхнього повного виконання. На думку видатного педагога, надзвичайно корисним є пам'ятати ті вершини музичної творчості, що відображають розвиток музичного життя

і впливають на повсякденні педагогічні завдання викладача. Він пропонував учню вивчати фортепіанний твір, а саме нотний запис, поділяючи його на складові частини, а також, як диригент, він вивчав партитуру твору з учнем не тільки в цілому, але й у деталях.

Творча спадщина Г. Нейгауза, що вивчалася раніше переважно з позицій мистецтвознавства, містить позитивний досвід для сучасної педагогіки, оскільки багато його положень передбачають провідні напрями сучасної педагогічної науки (розвивальне навчання, проблемне навчання). Вивчення творчої спадщини Г. Нейгауза з позицій сучасної теорії навчання і виховання дозволяє збагатити педагогіку досягненнями культури, проаналізувати й узагальнити творчі здобутки одного з видатних умів ХХ ст. Творча спадщина Г. Нейгауза є педагогічний системою, що містить всі необхідні структурні елементи (мета навчання, завдання, принципи, методи). Проведена структуризація педагогічного процесу, створеного Г. Нейгаузом, надає можливість застосувати його принципи і методи в інших галузях, перш за все, в професійній підготовці вчителів музичного мистецтва.

Педагогічна творчість Г. Нейгауза є невід'ємною частиною його виконавської діяльності. В педагогіці та виконавстві він був, насамперед, артистом. Г. Нейгауз – митець величезного рівня, що присвятив своє життя мистецтву, тонкий шанувальник поезії, живопису, скульптури, архітектури. Він – поет фортепіано, який виховав плеяду видатних викладачів-виконавців, серед них: В. Крайнев, Я. Зак, Е. Гігельс, А. Наседкін, Є. Малінін, В. Горностаєва, С. Ріхтер, В. Разумовська. Неможливо переоцінити значення такої величної постаті, як Генріх Густавович Нейгауз у формуванні української фортепіанної школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога. 5-е изд. М.: Музыка, 1988. – 240 с.
2. Нейгауз Г. Г. Размышления. Воспоминания. Дневники. Избранные статьи. Письма к родителям. 2-е изд. М.: Советский композитор, 1983. – 526 с.